

Statenfractie Christenunie/SGP
De heer H. Vreugdenhil
Postbus 90151
5200 MC 'S-HERTOGENBOSCH

Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 681 28 12
Fax (073) 614 11 15
www.brabant.nl
IBAN NL86INGB0674560043

Bereikbaarheid
openbaar vervoer en fiets:
www.brabant.nl/route

Onderwerp

Schriftelijke vragen nav publicatie Provincie gaat boeren beter controleren

Geachte heer Vreugdenhil,

Bij brief van 21 november 2017, ingekomen op 21 november 2017, heeft u namens de CU-SGP fractie schriftelijke vragen gesteld.

Wij beantwoorden deze vragen als volgt.

1. Al eerder zijn er vanuit de Staten, onder andere door onze fractie, signalen afgegeven en concrete situaties aangedragen over het zonder vergunning in werking zijn van mest verwerkende bedrijven. Ook over de zorgen over het niet in beeld hebben van de omvang van het aantal ton mest dat binnen de inrichting van de mest verwerkende bedrijven wordt afgehandeld bent u door ons geïnformeerd. Bent u het met ons eens dat de provincie veel meer signalen had dan enkel het nitraatgehalte van het grondwater en de kwaliteit van het oppervlaktewater die aanleiding gaven tot sterke vermoeden over mogelijke fraude bij mestverwerking?

Antwoord: Ja. Enkele jaren geleden al bereikten ons signalen vanuit de agrarische sector en mestbewerkers over een 30-40% zwarte mest. Dat waren meestal weinig concrete signalen. Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) stelt in haar evaluatierapport van het Nederlandse meststoffenbeleid dd. Maart 2017 het volgende: 'Een deel van de huidige overschrijding van het nitraatdoel in het zuidelijk zandgebied is mogelijk het gevolg van mestfraude. In juni jl. heeft een Rondetafelgesprek over mestfraude plaats gevonden met leden van de Tweede Kamer waaraan ook gedeputeerde Spierings heeft deelgenomen.

2. Bij mestverwerking boven de 25 ton is de provincie bevoegd gezag. Bent u het met ons eens dat daarom de provincie een belangrijke toezichthoudende en handhavende rol heeft bij mestverwerking? Zo ja, waarom wijst u dan enkel naar het Rijk als toezichthouder?

Antwoord: Ja, het betreft dan de vergunningverlenende, toezichthoudende en handhavende rol, die de provincie heeft op inrichtingen die onder haar bevoegd

Datum

12 december 2017

Ons kenmerk

C2217758/4286739

Uw kenmerk

-

Contactpersoon

J.C. (Jan) Buys

Telefoon

(073) 681 22 79

Email

jbuys@brabant.nl

Bijlage(n)

-

gezag op grond van de Wabo en Wet natuurbescherming vallen. In het geval dat wij overtredingen constateren met betrekking tot die aspecten waarvoor wij bevoegd gezag zijn, treden wij op conform de Landelijke handhavingsstrategie. Dit is de afgelopen jaren diverse malen gebeurd bij mestverwerkende bedrijven. Frauduleuze handelingen zoals in het NRC-artikel worden aangehaald hebben vooral betrekking op transport en aanwending van mest, waarvoor het Rijk/NVWA verantwoordelijk is. Mochten wij dergelijke zaken constateren bij het toezicht op de mestverwerkingsinrichtingen waar wij bevoegd gezag zijn, dan zullen wij dit melden aan de NVWA en eventuele andere daarvoor verantwoordelijke instanties. Dit is in 2017 twee keer gebeurd.

Datum

12 december 2017

Ons kenmerk

C2217758/4286739

3. Bent u van mening dat u binnen uw verantwoordelijkheden en bevoegdheden, voldoende toezicht hebt gehouden op mestverwerkers in Brabant?

Antwoord: Ja, zie het antwoord op vraag 2.

4. Bent u van mening dat de provincie binnen haar mogelijkheden en bevoegdheden voldoende heeft gedaan om de pakkans van bedrijven die structureel frauderen te vergroten? Zo ja welke acties heeft u ondernomen om de pakkans te vergroten. Zo nee, welke acties had u kunnen nemen om de pakkans te vergroten?

Antwoord: Ja, voor wat betreft onze bevoegdheden, zie het antwoord op vraag 2. Verder hebben wij in het verleden regelmatig bij het Rijk aangedrongen op maatregelen om de mestfraude terug te dringen en doen dat ook nu. Een verdere intensivering van de samenwerking tussen alle toezichthoudende instanties is mogelijk en wenselijk. Wij pakken hier een actieve rol in, binnen de grenzen van onze bevoegdheden.

5. Bij controles vanuit de provincie is gebleken dat diverse mestverwerkers de inrichting in werking hadden zonder de juiste vergunningen. Hoe vaak heeft zich in Brabant deze situatie voorgedaan in de afgelopen 3 jaar? Hoe heeft u in deze situaties gehandeld? Heeft u gebruik gemaakt van uw bevoegdheden om de werkzaamheden binnen deze inrichtingen te (doen) stoppen?

Antwoord: Wij zijn Wabo bevoegd gezag voor circa 50 inrichtingen. In 23 van deze inrichtingen zijn in de afgelopen vijf jaar overtredingen geconstateerd, van het ontbreken van een energieplan en het bouwen buiten het bouwblok tot het op grote schaal overtreden van milieuwetgeving, zoals bij Biospares in Nistelrode. Namens ons hebben de omgevingsdiensten deze overtredingen conform het vigerende handhavingsbeleid opgepakt.

Het doen staken van de activiteiten kan alleen bij het volledig ontbreken van een benodigde vergunning, of zeer grove en voortdurende overtredingen. Van de provinciale inrichtingen is alleen Biospares hieronder te scharen. Verder zijn bij een aantal gemeentelijke inrichtingen de activiteiten gestaakt.

6. *Wij staan er perplex van dat u de situatie van de mestfraude koppelt aan 'het katholieke geloof en aflaten'. Kunt u toelichten hoe in uw ogen het katholieke geloof en de aflaten de voedingsbron vormen voor mestfraude in Brabant?*

Antwoord: De gedeputeerde heeft in het interview een uitgebreide duiding gegeven van de Brabantse cultuur en de vele aspecten die daaraan kunnen hebben bijgedragen. De tekst in de krant is een samenvatting van deze duiding.

Datum

12 december 2017

Ons kenmerk

C2217758/4286739

7. *Vindt u bij nader inzien dat de genoemde vergelijking gelukkig en gepast is?*

Antwoord: Zie het antwoord op vraag 6.

8. *Veehouders zijn verplicht om een percentage van hun mest te (laten) verwerken. Tegelijk zien we in Brabant dat het de provincie lastig lukt om de vergunningen, mede door tegenwerking van gemeenten, rond te maken. Is er voldoende verwerkingscapaciteit legaal in werking voor veehouders om aan de mestverwerkingsplicht te voldoen? Zo ja, kunt u inzicht geven in de bestaande capaciteit afgezet tegen de benodigde capaciteit om aan de verwerkingsplicht te voldoen?*

Antwoord: Nee. Momenteel moeten Brabantse veehouders wettelijk verplicht een mestoverschot van 14,3 miljoen kg fosfaat laten verwerken. Bij ons is een gerealiseerde mestverwerkingscapaciteit bekend van 18,2 miljoen kg fosfaat. Deze is echter niet geheel beschikbaar voor de Brabantse veehouders omdat 9,7 mln wordt gebruikt voor de verwerking van pluimveemest boven de wettelijke verplichting en/of van buiten Brabant. Veehouders uit andere sectoren kunnen deze capaciteit niet benutten via vervangende verwerkingsovereenkomsten (ingevolge de mestwetgeving). Netto is er dan minimaal 8,4 mln kg fosfaat verwerkingscapaciteit gerealiseerd.

9. *Is het reëel om van ondernemers te eisen om op korte termijn fors te investeren terwijl u zelf constateert dat het moeilijk voor hen is om te investeren?*

Antwoord: Wij zijn ons bewust van deze spanning. Daarom houdt ons beleid rekening met reguliere afschrijvingstermijnen van de stalinrichting. Daarnaast hebben PS daarom ook een pakket aan ondersteunende maatregelen vastgesteld, waarvoor zij € 75 miljoen beschikbaar hebben gesteld.

10a. *Bent u met ons van mening dat door de verscherpte maatregelen die niet in de pas lopen met een reëel investeringsritme van bedrijven het water de bedrijven tot boven de lippen gezet wordt met alle negatieve gevolgen van dien?*

Antwoord: Zie het antwoord op vraag 9.

10b. *De systemen waar u naar verwijst en die u verplicht zijn in veel gevallen nog niet (goedgekeurd) beschikbaar voor ondernemers. Bent u met ons van mening dat dit een groot risico vormt voor de haalbaarheid van de door de provincie verplicht gestelde maatregelen? Zo ja, hoe gaat u de risico's tackelen. Zo nee, welke garanties kunt u afgeven aan ondernemers die al eind 2018 hun*

plannen gereed moeten hebben?

Antwoord: Nee. Wij verplichten in de Verordening natuurbescherming geen systemen. Bedrijven moeten in 2022 aan de gestelde normen voldoen. De ondernemer maakt de keuze. Op dit moment zijn er technieken beschikbaar, die voldoen aan de gestelde normen. Wij spannen ons in om alternatieve mogelijkheden voor de zogenaamde end-of-pipe systemen zo spoedig mogelijk en tijdig gelet op de gestelde termijn in de praktijk werkend te krijgen. Dit is onderdeel van het Programma Ondersteunende maatregelen transitie veehouderij.

Datum

12 december 2017

Ons kenmerk

C2217758/4286739

11. Welke rol ziet de provincie binnen haar verantwoordelijkheden en bevoegdheden voor zichzelf in de hele mestketen op het gebied van toezicht en handhaving?

Antwoord: Zie ook het antwoord op vraag 2. We werken momenteel een aanpak uit naar aanleiding van de mestfraude. Gedeputeerde Spierings heeft reeds toegezegd u hierover nader te informeren zodra GS hierover besluiten hebben genomen.

12. Welke acties gaat de provincie zelf nemen om haar toezicht en handhaving op de binnen haar bevoegd gezag vallende inrichtingen te verscherpen?

Antwoord: Zie het antwoord op vraag 11.

13. Welke acties gaat de provincie nemen vanuit haar rol als intergemeentelijk bestuurlijk toezichthouder op gemeenten om binnen de mestketen het toezicht en de handhaving aan te scherpen?

Antwoord: Vanuit onze rol als interbestuurlijk toezichthouder houden we conform het beleidskader IBT 2016-2019 systematisch toezicht bij gemeenten op de naleving van de wettelijke kwaliteitscriteria voor Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (de VTH-taken).

In 2018 voeren we hercontroles uit naar aanleiding van eerder gedane onderzoeken zoals toezicht op emissies veehouderijen, brandveiligheid in zorginstellingen en externe veiligheid in bestemmingsplannen. We verifiëren of gemeenten de geconstateerde tekortkomingen verholpen hebben en onderzoeken wat gemeenten die we niet onderzocht hebben, gedaan hebben met de aanbevelingen uit de algemene rapporten.

14. Het klinkt heel stoer 'Criminelen krijgen geen subsidie' maar het is al staand beleid in alle sectoren om bedrijven te screenen bij het verlenen van een vergunning of voordat er provinciaal geld cq subsidie naar bedrijven gaat. Welke acties heeft u in de afgelopen drie jaar ondernomen om deze screening in specifiek de agrarische sector goed toe te passen?

Antwoord: Op basis van signalen dat met name bij co-vergisting het risico op frauderen groot is, hebben wij deze categorie in 2015 aan de Beleidsregel toepassing Wet Bibob Noord-Brabant toegevoegd. Dat betekent dat we bij het verlenen van een vergunning aan een co-vergistingsinstallatie standaard een onderzoek op grond van de Wet Bibob verrichten. Naar aanleiding van de

recente berichten gaan we na hoe we ook onderzoeken kunnen gaan verrichten naar betrokkenheid bij mestfraude bij andere mestverwerkers en veehouders, bij zowel vergunningen als bij subsidies.

Datum

12 december 2017

Ons kenmerk

C2217758/4286739

15. In hoeveel situaties heeft de screening de afgelopen 3 jaar geleid tot het niet verlenen van de vergunning, het opnemen van extra voorschriften of het niet toekennen van de subsidie? Kunt u een overzicht verstrekken van deze gevallen?

Antwoord: Het verrichten van onderzoek bij co-vergistinginstallaties heeft tot nu toe nog niet geleid tot de door u genoemde maatregelen.

16. U beschouwt mest blijkbaar enkel als een groot probleem terwijl het ook een belangrijke grondstof is voor de landbouw. Bent u het met ons eens dat het veel genuanceerder ligt dan dat u in het artikel doet voorkomen?

Antwoord: Nee. Gedeputeerde Spierings doelde met haar opmerking op mestfraude. Dat is een groot probleem, de juiste aanwending van mest is dat niet.

17. Terecht maakt u zich zorgen over onze paarse heiden en de kwaliteit van de beekdalen. Tegelijk maakt het artikel duidelijk dat (niet berekende) mestaanwending een belangrijke bron van de extra gemeten stikstofdepositie is. Toch is uw beleid gefocust op verplichte aanpassing van stallen alle bedrijven in Brabant met grote ongewenst neveneffecten. Bent u bereid de maatregelen, zeker voor gebieden als West-Brabant, te heroverwegen met de kennis van nu?

Antwoord: Nee, hier is op dit moment geen reden voor. In de notitie "Versnelling Transitie Veehouderij" is aangegeven dat de resultaten van het Meetnet Ammoniak in Natuurgebieden (MAN) en het Landelijk Meetnet Luchtkwaliteit (LML) geen daling laten zien van de concentraties van ammoniak in de lucht sinds 2005. Terwijl die daling op basis van de vergunde emissies en de berekeningen met het NEMA (National Emission Model for Agriculture) wel zou worden verwacht. Op dit moment is nog niet duidelijk hoe dit te verklaren is. Het Rijk onderzoekt dit. Illegale praktijken (zoals bijvoorbeeld de mestfraude) kunnen een deel van de verklaring zijn, zo geeft het Rijk aan.

18. U lijkt deze vraag in NRC ontwijkend te beantwoorden. Wil het college minder dieren in Brabant? Zo ja, hoe rijmt u dit met het onderzoek van dhr. Backus dat aantoont dat het beleid van het college niet leidt tot minder dieren.

Antwoord: De provinciale kaders voor aantallen dieren en veedichtheid hebben uw Staten op 7 juli vastgesteld. Dit deel van het antwoord heeft NRC niet in het artikel opgenomen.

19. Mogen er in 'het andere kwart van de Provincie' volgens het college wel meer dieren bij komen in Brabant?

Antwoord: Nee, wij achten dat niet wenselijk. Zoals wij in de statenmededeling van 10 maart 2017 hebben aangegeven verwachten wij dat dit niet zal gebeuren vanwege vestigingsnadelen en de beperkingen in de provinciale en gemeentelijke ruimtelijke regels.

Datum

12 december 2017

Ons kenmerk

C2217758/4286739

Gedeputeerde Staten van Noord Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. M.J.A. van Bijnen MBA